

Met Jan Blokker jr. naar Rome

Een literaire pelgrimage

Historicus en publicist Jan Blokker jr. bewandelde de klassieke pelgrimsroute Via Francigena naar Rome. God zocht hij niet, zichzelf evenmin. Wel vond hij de geschiedenis. Maar bovenal de eenzaamheid. Hij schreef er een boek over. In mei 2010 keert hij terug. Als literaire SNP-reisleider.

Een café in hartje Amsterdam. Historicus en publicist Jan Blokker jr. (57) wijst in de richting van een piepende tram. Daar achter ligt zijn huis, waar hij in april 2008 zijn geliefden uitzwaaide. Op weg naar Rome, de stad waar hij ooit verliefd op werd. Nog bijna 2500 kilometer te gaan. De tram negeerde hij. Sterker, elk vervoermiddel was taboe in de vier maanden die zouden volgen. 'Een echte pelgrim loopt. Nooit zou ik het mezelf vergeven als ik me ook maar een meter zou laten vervoeren. Bovendien wilde ik de voettocht aaneengesloten afleggen; een gefaseerde pelgrimage vind ik slappe thee.' Alle wegen leiden naar Rome, maar Jan koos voor de klassieker *Via Francigena*, in navolging van bisschop Sigeric van Canterbury, die de route in 990 optekende.

Miljoenen gelovigen gingen Jan voor. Een pelgrimage in de Middeleeuwen was gevaarlijk. Velen stierven, geveld door honger en dorst, of overmeesterd door struikrovers. Maar de hoofdprijs lonkte: kwijtschelding van zonden.

Jan beseft dat hij geen echte pelgrim is. Voor hem als ongelovige geen boetedoening. Bovendien, de risico's waren nihil, gewapend als hij was met kaartmateriaal, gidsjes, laptop, mobiele telefoon, satellietgestuurde navigatie en zelfs een apparaatje met ultrasone geluiden om lastige honden te verjagen.

Waarom deze beproeving? Vrienden en kennissen vroegen het hem. Op zoek naar zichzelf? Naar zingeving? Naar afzien? Jan wist het zelf niet. Een diepere bedoeling had hij niet. Hij wilde lopen, dat was genoeg. 'Een voettocht naar Rome was een lang gekoesterde droom. Een reis door de geschiedenis, die ik wilde beleven. En dat is iets anders dan zoeken naar beleving.'

'Op een ochtend in april trek ik mijn schoenen aan, en stommel de trap af. Ik doe de deur open en stap naar buiten in het zonlicht. (...) Ik zwaai, en dan loop ik de hoek om, langs de brievenbus, de straat uit. Ik ben gewoon vertrokken, wonderlijk onaangedaan.'

In zijn boek "Alle wegen naar Rome/ Een voettocht" neemt de moderne pelgrim de lezer mee op reis, van zijn Amsterdamse huisdeur tot voorbij de Porta del Popolo in Rome. Nee, God vindt hij niet, zichzelf evenmin. Wel maakt hij bijna lijfelijk contact met sporen van de geschiedenis, die als een rode draad door zijn verhaal lopen; van keizer Lotharius tot Hannibal, van Napoleon tot Karel de Grote. 'Het besef op historische grond te staan, emotioneerde me. Een gevoel van verbondenheid met de geschiedenis.' Maar misschien nog belangrijker is zijn beleving van eenzaamheid, vrijheid en de natuur. Dat alles afgewisseld met alledaagse ergernissen: honden, motorrijders, blaren en plensbuien. De wandelaar beweegt zich traag, maar zijn boek laat zich lezen in sneltreinvaart; het taalgebruik is concreet, relativerend, bij vlagen humoristisch en ontroerend.

In mei 2010 bewandelt Jan de finale etappes opnieuw. Als literaire gids neemt hij een SNP-reisgroep mee van Siena naar Rome. Een bijzondere reis door de geschiedenis en door zijn boek, waaruit Jan geregeld zal voordragen. De rustieke Via Francigena is karakteristiek voor SNP. Maar de accommodaties zijn relatief sober en het dagritme is strak. De literaire reiziger leeft twee weken lang als een pelgrim.

Eenzaamheid als verslaving

Jan was docent geschiedenis en later rector van een middelbare school. Hij verruilde zijn hectische baan voor het schrijverschap. Twee jaar later vertrok hij naar Rome. De man die altijd door mensen omringd was, verkoos de eenzaamheid. Vreemd voor zijn omgeving, maar niet voor zichzelf. 'Mijn baan in het onderwijs was mij op het lijf geschreven; ik ben graag onder de mensen. Maar ik werd ook geleefd. Het schrijverschap en zeker mijn pelgrimage bevredigden mijn behoefte aan stilte. Ik ben zowel het drukke baasje als de rustzoeker; een dualiteit die mijn omgeving niet altijd begrijpt.'

Jan genoot van het wandelen in stilte. In Lage Vuursche ervoer hij zijn eerste moment van euforie. 'Ik liep door een verstild landschap. Een vlucht ganzen doorbrak de stilte. Ik genoot intens van dit moment.'

Het begrip eenzaamheid heeft voor Jan een positieve connotatie. 'Ik heb me tijdens mijn voettocht nooit eenzaam gevoeld. Sterker, ik genoot van het alleenzijn. Tijdens het avondmaal praatte ik niet, maar keek ik aandachtig naar mensen. Ook naar mezelf. Heerlijk vond ik dat. Solitair wandelen gaf me een gevoel van vrijheid. Het werd gaandeweg een verslaving.'

'Solitair wandelen gaf me een gevoel van vrijheid, het werd gaandeweg verslavend'

'Ik begin gehecht te raken aan dit bestaan. Het is allemaal buitengewoon overzichtelijk. (...) Er is geen plaats voor diepere gedachten, en er is nog nauwelijks enig besef van waar ik heen ga. (...) Ik merk dat ik mezelf niet langer alleen van buiten bekijk. Ik kan genieten van de natuur.'

De woorden van de historicus doen denken aan die van een zenmeester. Is Jan tegen alle verwachtingen in tot spirituele inzichten gekomen? Jan frons zijn wenkbrauwen en maakt een afwerend gebaar. Deze insinuatie bevalt hem niet. 'Ik heb niks met esoterie, noch met geloof. Alleen als je ontevreden bent met het bestaan zoek je naar iets diepers of hogers. Ik mis niks, dus ik zoek niks.' Hier spreekt de moderne pelgrim. Wel lijkt hij een psychologische ontwikkeling te hebben doorgemaakt. Hij liet alles los wat hem lief is: gezin, werk, doelen. Dat verandert een mens. Of niet? Jan is even stil. 'Dat klopt, maar tegelijkertijd beet ik me weer vast in een nieuw doel. In die zin ben ik niet fundamenteel veranderd. Maar mijn fixatie op Rome ging paradoxaal genoeg gepaard met een ongekend gevoel van ontspanning. De reis heeft mij rustiger en milder gemaakt. Bovenal heb ik mezelf beter leren observeren.' Jan probeert zijn laatste zin nader te specificeren. 'In die zin had de reis iets therapeutisch.' Hij slikt het woord in en wuift zijn toevoeging weg met een handgebaar.

De finale

De laatste etappes van zijn reis waren de zwaarste. Zijn benen wilden niet meer. Na 124 dagen lopen, betrad Jan het Sint-Pietersplein. Zijn missie was volbracht. Maar ook zijn droom was ten einde.

'Het doel bereikt: vrijwel ogenblikkelijk voelde ik het gemis. Ik verlangde terug naar de eenzaamheid en de stilte in mijn hoofd. (...) Al diegenen van wie ik hield stonden om me heen. Maar ik had me in de afgelopen maanden niet zo eenzaam gevoeld.'

'Ik heb een jaar nodig gehad om mezelf weer in te voegen in de file van het dagelijkse leven. Pas toen kon ik mijn reis loslaten.'

Jan zal met een reisgroep terugkeren om gezamenlijk door de Romeinse Porta del Popolo te lopen. 'Ik verheug me erop een groep wandelaars deelgenoot te maken van mijn reis, van de culturele rijkdom onderweg en van het fraaie, zonovergoten landschap. Ook voor deze reis staat het doel mij helder voor ogen: samen genieten.' *

Via Francigena, een klassieke pelgrimage

Alle wegen leiden naar Rome. Tot de vijfde eeuw was het wegennet uitstekend. Maar centraal gezag verdween met de 'Grote Volksverhuizing'. Reizen werd gevaarlijk, routes raakten in verval. In 990 reisde bisschop Sigeric van Canterbury naar Rome en bezocht de paus. Zijn goed gedocumenteerde reis begon in het Frankengebied. De Frankenweg, in het Italiaans Via Francigena, gold sindsdien als dé pelgrimroute. Miljoenen pelgrims, ook veroordeelden, trokken over de Alpenpassen en de Povlakte om vergeving van zonden te krijgen. Een pelgrimsindustrie ontstond. In het eerste heilige jaar 1300 beloofde paus Bonifacius VIII pelgrims volledige kwijtschelding van zonden; Via Francigena werd een rage. Maar de Kerk scheurde; protestanten verwierpen heiligenverering en afkoping van schuld. Eeuwenlang werden pelgrims verguisd. Eind twintigste eeuw herleefde de pelgrimstocht. De moderne pelgrim zocht vooral 'beleving': avontuur, rust, zingeving, prestatie. In het heilige jaar 2000 zette een nieuwe pr-campagne de Via Francigena weer letterlijk en figuurlijk op de kaart.

Italië - Via Francigena

Samen met Jan Blokker jr. op pelgrimage naar Rome

14-daagse pelgrimstocht langs hotels en herbergen

Herleef de tijden van grote pelgrimages en ga samen met schrijver en columnist Jan Blokker jr. over de historische paden en landweggetjes van de Via Francigena op weg naar Rome. Stevige wandeltochten door Toscane en Lazio, van het historische Siena, langs eeuwenoude stadjes en dorpen, zoals Montalcino, Radicofani en Sutri. Met comfort van een goede hotelkamer en bagagevervoer.

reiscode **125190** | vertrek **23 mei**
Binnenkort meer informatie op www.snp.nl

